

Justitiedepartementet

Straffrättsenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 5-6 oktober 2006

Dagordningspunkt 14

Utkast till rambeslut om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat

Dokument: -

Tidigare dokument: Fakta-PM Ju-dep 2004/05:FPM61

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Bakgrund

Europeiska rådet antog år 2000 ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål. I programmet föreskrivs "antagande av ett eller flera instrument med fastställande av principen att en domare i en medlemsstat bör kunna beakta lagakraftvunna brottmålsdomar avkunnade i andra medlemsstater när han gör en bedömning av brottslingens förflutna, inbegripet återfall, och för att fastställa vilken typ av straff som skall utmätas och hur det skall avtjänas". Förslaget, som presenterades den 17 mars 2005, innebär att varje medlemsstat vid ett nytt brottmål skall tillerkänna tidigare fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater motsvarande rättsliga verkningar som inhemska domar.

Detta förslag har visst samband med ett annat förslag till rambeslut, nämligen rambeslutet om utbyte av information ur kriminalregister (Fakta-PM 2005/06: FPM74).

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artiklarna 31 och 34.2 b i fördraget om Europeiska unionen. Rådet fattar beslut med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Svensk ståndpunkt

Förslaget främjar en mer rättvis ordning eftersom tidigare domar kan beaktas på ett mer enhetligt sätt och bör därför kunna stödjas från svensk sida. Förslaget ligger i linje med motsvarande regler, som tillkom på svenskt initiativ, om att man skall kunna beakta tidigare avgöranden i fråga om bl.a. penningförfalskning avseende de brott som behandlas i rambeslutet av den 29 maj 2000 om förstärkning av skyddet mot förfalskning i samband med införandet av euron genom straffrättsliga och andra påföljder.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentets skall behandla förslaget den 26 september 2006.

Förslaget

Förslaget innebär att fällande domar som meddelats i en medlemsstat mot en person, i händelse av ett nytt straffrättsligt förfarande mot samma person i en annan medlemsstat, skall beaktas där i den utsträckning som tidigare inhemska domar beaktas och att utländska och inhemska domar skall tillerkännas likvärdig rättslig verkan i enlighet med nationell lagstiftning.

Rambeslutet är tillämpligt på skedet före brottmålsrättegången, under denna och i samband med verkställighet av domen. Det avser särskilt tillämpliga processregler t.ex. tillfälligt frihetsberövande (häktning m.m.), gärningens rubricering, val av påföljd och straffmätning samt det sätt på vilket domen verkställs.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Principen i det föreslagna rambeslutet om att i den inhemska lagstiftningen likställa fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat med nationella domar gäller redan idag enligt svensk rätt.

I svensk rätt har den tilltalades tidigare brottslighet främst betydelse vid val av påföljd och straffmätning. Tidigare brottslighet kan utgöra skäl för fängelse. Det uppställs inget krav på att det tidigare brottet skall ha begåtts i Sverige eller lagförts där. Tidigare brottslighet kan även leda till att ett eventuellt fängelsestraff blir längre. Inte heller i sådana fall uppställs det något krav på att det tidigare brottet skall ha begåtts i Sverige eller lagförts där. Vid återfall i brott gäller i vissa fall en förhöjd straffskala och det framgår uttryckligen av brottsbalken att en utländsk dom i detta avseende får tillmätas samma verkan som en svensk.

Tidigare brottslighet kan även ha betydelse för om det finns skäl att använda straffprocessuella tvångsmedel, exempelvis anhållande och häktning. Redan idag är det möjligt att beakta även utländska domar i detta hänseende. Detsamma gäller rörande förutsättningarna att meddela besöksförbud.

Tidigare brottslighet kan även ha betydelse på så sätt att åklagaren kan underlåta att väcka åtal för brott (åtalsunderlåtelse) i vissa fall om den misstänkte ha begått annat brott och det utöver påföljden för detta brott inte krävs påföljd med anledning av det föreliggande brottet. I sådant fall kan åklagaren i stället lägga ned förundersökningen (förundersökningsbegränsning). Dessa regler är tillämpliga även om den misstänkte dömts i en annan stat.

Under verkställighet av straff kan tidigare brottslighet ha betydelse, t.ex. vid bedömning av om den dömda behöver placeras på en sluten anstalt. Även i sådana situationer kan en utländsk fällande dom beaktas på samma sätt som en svensk dom.

Sammanfattningsvis kan alltså redan enligt gällande rätt utländska domar beaktas på samma sätt som svenska domar. Några lagändringar bör därför inte behöva göras med anledning av rambeslutet.

Ekonomiska konsekvenser

Det är i dagsläget inte möjligt att bedöma vilka budgetära konsekvenser förslaget kan få. Eventuella budgetära konsekvenser, såväl nationellt som inom EU, skall dock finansieras genom omprioritering inom befintlig budgetram.

Övrigt

-